

GEMEENTE CULEMBORG				
Reg. nr.: PAK-inv b7				
Beh. afd.: PRO - PAK				
Ingek.: 24 NOV 2009				
B		Plandatum: 12-01-2010		
Kopie / e-mail aan:				

**ONDERBOUWING VERLENGING EN AANVULLING
ONTHEFFING PARIJSCH-ZUID**

ONTHEFFINGNUMMER FF/75C/2005/151

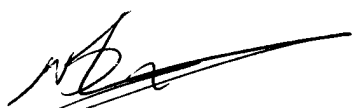
in opdracht van: **CV Ontwikkelingsmaatschappij Parijsch**
 contactpersoon: dhr. P.H.J. van Uden
 adres: postbus 136
 4100 AC Culemborg

RPS BCC B.V.
Postbus 75
4140 AB Leerdam

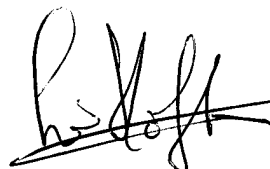
projectnummer: NC9030101
 omvang rapportage: 22 pagina's (exclusief bijlagen)
 projectleider: dhr. J. Kroon
 datum: 17 november 2009
 versie: 1.0
 status: definitief

paraaf voor akkoord:

ba

 ing T.P. Molenaar
 ecooloog

ba

 ing J. Kroon
 projectleider

INHOUD

1	INLEIDING.....	4
1.1	Aanleiding en Doelstelling.....	4
1.2	Ligging projectgebied.....	4
2	WERKWIJZE.....	5
2.1	Uitgangspunten.....	5
2.2	Aanpak.....	5
3	DE INGREEP.....	6
3.1	Het ontwerp.....	6
3.2	De werkzaamheden.....	6
4	NATUURTOETS JANUARI 2005.....	7
4.1	Inventarisatie.....	7
4.2	Resultaten.....	7
4.3	Bruikbaarheid gegevens natuurtoets 2005.....	8
5	AANVULLEND ONDERZOEK.....	10
5.1	Vleermuizen.....	10
5.2	Rugstreepad.....	10
5.3	Overige soorten.....	11
6	RESULTATEN VELDONDERZOEK.....	12
6.1	Vleermuizen.....	12
6.2	Rugstreepad.....	12
6.3	Overige soorten.....	12
6.4	Overzicht van de in het projectgebied aanwezige beschermde flora en fauna.....	13
7	INGREEP EN WERKZAAMHEDEN.....	15
7.1	Nut en noodzaak van de ingreep.....	15
7.2	Alternatievenafweging.....	15
8	EFFECTBESCHRIJVING.....	16
8.1	Vaatplanten.....	16
8.2	Zoogdieren.....	16
8.3	Vogels.....	16
8.4	Amfibieën.....	17
9	MITIGERENDE EN COMPENSERENDE MAATREGELEN.....	18
9.1	Algemeen / uitvoering.....	18
9.2	Soortgerichte maatregelen.....	18
	Aardaker.....	18
	Gewone dwergvleermuis.....	18
	Rugstreepad.....	19
10	CONCLUSIES EN ONTHEFFINGSAANVRAAG.....	20
10.1	Conclusies.....	20
10.2	Aanvragen verlenging en aanvulling.....	20
10.3	Procedure verlenging en aanvulling ontheffing.....	20
11	BRONNEN.....	22

Ref : NC9030101
Datum : 17 november 2009
Pagina : 3 van 23

BIJLAGE

1. Natuurwetgeving
2. Kaart huidig ontwerp Parijsch zuid
3. Kaart inventarisatie vleermuizen
4. Kaart inventarisatie rugstreeppad en overige waarnemingen

1 INLEIDING

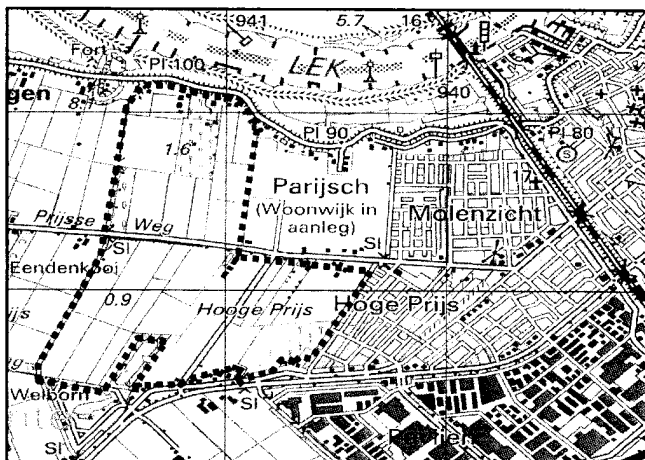
1.1 Aanleiding en Doelstelling

De Commanditaire Vennootschap (CV) ontwikkelingsmaatschappij Parijsch heeft het voornemen om aan de westzijde van de stad Culemborg een uitbreidingswijk te realiseren, met maximaal 1.700 woningen. Dat Culemborg een nieuwe woonwijk wil realiseren, heeft twee redenen. Ten eerste kan Culemborg momenteel zelf moeilijk aan de woningvraag uit eigen bevolking voldoen. Ten tweede heeft de gemeente de taak om de verstedelijkingsopgave uit de regio op te vangen.

Om dit voornemen te toetsen aan de Flora en faunawet is in het zomerseizoen van 2004 een aantal inventarisaties naar het voorkomen van beschermde soorten uitgevoerd. Tezamen met data uit bestaande bronnen is een volledig beeld ontstaan van de in het projectgebied aanwezige beschermde flora en fauna. Voor de aanwezige soorten zijn de effecten van de ingreep getoetst (*De Bruijn en Scherpbier 2005*). Op basis van deze rapportage is op 13 april 2005 een ontheffing van de Flora en faunawet aangevraagd. Na een aanvulling op 4 mei 2005 is de ontheffing met kenmerk FF/75C/2005/151 afgegeven voor de periode 1 september 2005 tot 31 augustus 2010.

Inmiddels zijn een deel van de woningen en een sportpark gerealiseerd. Het lukt echter niet om alle woningen te realiseren voor 31 augustus 2010. CV Ontwikkelingsmaatschappij Parijsch heeft RPS BCC gevraagd om het verlengen van de huidige ontheffing te verzorgen. Onderhavig rapport heeft ten doel de onderbouwing voor de verlenging te leveren.

1.2 Ligging projectgebied

Figuur 1: ligging projectgebied

Het projectgebied wordt in het oosten begrensd door de stad Culemborg. In het zuiden vormen de Rietveldseweg en de Wethouder Schoutenweg de grens, in het noorden de Lekdijk. De oostgrens bestaat uit het inundatiekanaal. Het projectgebied is circa 150 ha groot. Figuur 1 geeft de globale ligging en omvang van het projectgebied weer. Het projectgebied ligt in de kilometerhokken met amersfoortcoördinaten: 439-141, 439-142, 440-141 en 440-142.

2 WERKWIJZE

2.1 Uitgangspunten

Om een ontheffing te verlengen moet een verzoek ingediend worden bij Dienst Regelingen. In de begeleidende brief moeten het kenmerk van de te verlengen ontheffing, de beweegreden en een onderbouwing vermeld worden. Op basis hiervan beoordeelt Dienst Regelingen of zij akkoord kan gaan met de verlenging. Net als bij een reguliere ontheffingsaanvraag wordt de verlengingsaanvraag beoordeeld op volledigheid.

Sinds het verkrijgen van de ontheffing is er het een en ander gewijzigd in de beoordeling van ontheffingsaanvragen en de wijze waarop de Flora en faunawet wordt geïnterpreteerd. Zo is er voor soorten uit tabel 1 van de flora en fauna wet in het geval van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke ontwikkeling en inrichting een algemene vrijstelling. Bovendien kan een ontheffing voor soorten die in tabel 3 staan en genoemd worden in bijlage IV van de habitatrichtlijn kan alleen op basis van een belang dat in de habitatrichtlijn wordt genoemd.

2.2 Aanpak

Voor de onderbouwing wordt eerst bekeken wat de huidige stand van zaken is voor het project. In welke mate is het project reeds gerealiseerd en is het ontwerp gewijzigd? Op basis hiervan wordt bekeken of de huidige natuurtoets nog voldoet.

Daarnaast wordt van de soorten waarop de natuurtoets uit 2005 is gebaseerd, bekeken of zijn nog te verwachten zijn in het projectgebied en of er andere soorten, die niet genoemd worden, wel te verwachten zijn. Indien noodzakelijk wordt er aanvullend veldonderzoek uitgevoerd om vast te stellen of soorten nog aanwezig zijn of dat nieuwe soorten zich gevestigd hebben.

3 DE INGREEP

3.1 Het ontwerp

Het ontwerp waarvan uitgegaan is bij de natuurtoets in 2005 is gewijzigd. In het eerste ontwerp werd uitgegaan van 4 terpdorpen. De dorpen bieden samen ruimte aan maximaal 1.700 woningen. Tussen de dorpachtige kernen komen lanen, bospercelen en boomgaarden. Er omheen komen boomsingels zodat de bebouwing van uit het omringende landschap niet nadrukkelijk zichtbaar is. Binnen weiden worden dichte netwerken van sloten gecreëerd met begroeide oevers. Deze sloten hebben een functie voor regenwaterretentie en een recreatieve en andere natuurgerelateerde functies.

Een belangrijk aandachtspunt voor het ontwerp is een goede landschappelijke overgang van stedelijk naar landelijk gebied. Het open landschap van de Nieuwe Hollandse Waterlinie blijft behouden van de stadsrand tot aan de Diefdijk. Bestaande landschappelijke elementen, zoals de visvijver, worden in de nieuwe landschappelijke structuur opgenomen. Tussen de dorpen blijven de doorzichten naar het open landschap gehandhaafd.

In het nieuwe ontwerp wordt de bebouwing op maaiveldhoogte aangelegd en niet als losse kernen maar als een geheel. Ook worden er geen boomgaarden en weiden met dichte netwerken van sloten gerealiseerd. Wel komen er in het nieuwe ontwerp robuuste bomenlanen en groenpartijen en worden er zowel brede als smalle watergangen aangelegd. De visvijver met bijbehorende bomensingel en het inundatiekanaal, onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie, blijven ook gehandhaafd. Een kaart van het nieuwe ontwerp is opgenomen in bijlage 1. Het sportcomplex is reeds aangelegd.

3.2 De werkzaamheden

De werkzaamheden bestaan uit het grootschalig bouwrijp maken van het projectgebied. Hierbij gaat het om verwijderen van begroeiing, het dempen van sloten en het uitvlakken van het maaiveld en het aanbrengen van voorbelasting. Na het bouwrijp maken worden huizen gebouwd, infrastructuur aangelegd en worden de nieuwe waterpartijen en groenelementen als bosjes en lanen aangelegd.

4 NATUURTOETS JANUARI 2005

4.1 Inventarisatie

In eerste instantie is gezocht naar bestaande bronnen omtrent het voorkomen van beschermde soorten. Dit leverde drie bronnen op; Provincie Gelderland, Natuur en Vogelwacht Culemborg en de MER woningbouwproject Parijsch. Ter controle en aanvulling zijn in de periode april – juni 2004, vier veldbezoeken uitgevoerd. Hierbij zijn de soortgroepen vaatplanten, zoogdieren, broedvogels, amfibieën, vissen, vlinders en libellen onderzocht. De groepen reptielen en weekdieren zijn buiten beschouwing gelaten omdat er geen soorten uit deze groep gemeld worden in bestaande bronnen en omdat er geen geschikt biotoop aanwezig is in het projectgebied. Ook heeft is geen gericht vleermuizenonderzoek, met een batdetector, uitgevoerd. Destijds is ingeschat dat er geen potentieel geschikt leefgebied aanwezig is in het projectgebied. Ook waren er geen meldingen van vleermuizen in de bestaande bronnen. Er is toen besloten geen gericht vleermuizen onderzoek uit te voeren.

4.2 Resultaten

Uit het in 2004 uitgevoerde onderzoek bleek dat er een aantal beschermde soorten aanwezig waren in het projectgebied. Deze zijn in onderstaande tabel weergegeven (*de Bruijn en Scherpbier 2005*).

Tabel 4.1: In 2004 in het projectgebied aanwezige soorten

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Tabelnr. Flora- en faunawet*	Vogel- /Habitat- richtlijn	Rode lijst
vaatplanten				
<i>Caltha palustris</i>	gewone dotterbloem	1	-	kwetsbaar
<i>Dipsacus fullonum</i>	grote kaardenbol	1	-	-
<i>Butomus umbellatus</i>	zwanebloem	1	-	-
Zoogdieren				
<i>Apodemus sylvaticus</i>	bosmuis	1	-	-
<i>Erinaceus europeus</i>	egel	1	-	-
<i>Micromys minutus</i>	dwergmuis	1	-	-
<i>Mustela erminea</i>	hermelijn	1	-	-
<i>Mustela nivalis</i>	wezel	1	-	gevoelig
<i>Mustela putorius</i>	bunzing	1	-	-
<i>Lepus europeus</i>	haas	1	-	-
<i>Oryctolagus cuniculus</i>	konijn	1	-	-
<i>Capreolus capreolus</i>	ree	1	-	-
<i>Clethrionomys glareolus</i>	rosse woelmuis	1	-	-
<i>Pitymys subterraneus</i>	ondergrondse woelmuis	1	-	-
<i>Sorex coronatus</i>	tweekleurige bosspitsmuis	1	-	-
<i>Crocidura russula</i>	huisspitsmuis	1	-	-
<i>Talpa europea</i>	mol	1	-	-
<i>Microtus arvalis</i>	veldmuis	1	-	-
<i>Arvicola terrestris</i>	woelrat	1	-	-
<i>Vulpes vulpes</i>	vos	1	-	-
Broedvogels				
<i>Ardea cinerea</i>	blauwe reiger	2	-	-

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Tabelnr. Flora- en faunawet*	Vogel- /Habitat- richtlijn	Rode lijst
<i>Hirundo rustica</i>	boerenzwaluw	2	-	gevoelig
<i>Buteo buteo</i>	buizerd	2	-	-
<i>Pica Pica</i>	ekster	2	-	-
<i>Anthus pratensis</i>	graspieper	2	-	gevoelig
<i>Anser anser</i>	grauwe gans	2	-	-
<i>Passer domesticus</i>	huismus	2	-	gevoelig
<i>Corvus monedula</i>	kauw	2	-	-
<i>Vanellus vanellus</i>	kievit	2	-	-
<i>Fulica atra</i>	meerkooit	2	-	-
<i>Turdus merula</i>	merel	2	-	-
<i>Corvus frugilegus</i>	roek	2	-	-
<i>Erithacus rubecula</i>	roodborst	2	-	-
<i>Haematopus ostralegus</i>	scholekster	2	-	-
<i>Accipiter nisus</i>	sperwer	2	-	-
<i>Sturnus vulgaris</i>	spreeuw	2	-	-
<i>Phylloscopus collybita</i>	tijf tjaf	2	-	-
<i>Falco tinnuncullus</i>	torenavalk	2	-	-
<i>Fringilla coelebs</i>	vink	2	-	-
<i>Anas platyrhynchos</i>	wilde eend	2	-	-
<i>Corvus corone</i>	zwarte kraai	2	-	-
Amfibieën				
<i>Rana temporaria</i>	bruine kikker	1	-	-
<i>Bufo bufo</i>	gewone pad	1	-	-
<i>Rana esculenta synklepton</i>	groene kikker complex	1		
<i>Triturus vulgaris</i>	kleine watersalamander	1		
Vissen				
<i>Rhodeus sericeus</i>	bittervoorn	3	-	kwetsbaar
<i>Cobitis taenia</i>	kleine modderkruiper	2	-	-
<i>Leucaspis delineatus</i>	vetje	-	-	kwetsbaar
Vlinders				
<i>Papilio machaon</i>	koninginnenpage	-	-	gevoelig

In de natuurtoets wordt gemeld dat nabij het projectgebied in de woonwijk Parijsch noord rugstreeppadden voorkomen. De rugstreeppad koloniseert snel nieuwe geschikte leefgebieden en komt van nature voor in hoogdynamische systemen waar veel kale bodem en tijdelijk water aanwezig is. Zo komt de soort voor in de duinen en langs de grote rivieren waar deze nog jaarlijks overstromen, maar ook in de Flevopolder waar grootschalig akkerland een kustmatige equivalent vormen van het natuurlijke biotoop. Het bouwrijp maken van woningbouwlocaties, zeker als er gebruik wordt gemaakt van voorbelasting met zand, creëert ook een zeer geschikt leefgebied voor de rugstreeppad.

4.3 Bruikbaarheid gegevens natuurtoets 2005

De soortverspreidingsgegevens die ten grondslag liggen aan de natuurtoets zijn in het zomerseizoen van 2004 verzameld. Dit houdt in dat de gegevens nu 5 jaar oud zijn. In die 5 jaar is er in het

projectgebied het een en ander veranderd. Een deel van de woonhuizen en het sportcomplex is gerealiseerd en verspreid over het projectgebied zijn diverse opslagdepots ingericht. Op deze depots wordt materieel, grond, stelcomplaten en andere bouw materiaal opgeslagen. Ook zijn er diverse zandlichamen aangebracht als voorbelasting voor toekomstige wegen. Grofweg de helft van het gebied is nog in oorspronkelijke toestand en bestaat uit weilanden, sloten en bebouwing (asielzoekers centrum).

Omdat een deel van het gebied nog in oorspronkelijke staat is wordt van de in 2004 aangetroffen soorten verwacht dat deze nog steeds aanwezig zijn. De soorten zijn grotendeels algemeen voor Nederland en weinig veeleisend. De enige zwaardere beschermde soorten die destijds zijn aangetroffen zijn bittervoorn en kleine modderkruiper. Beide soorten zijn voor poldergebieden vrij algemeen. Een deel van het projectgebied is nog intact en tijdens de uitvoering tot nu toe is rekening is gehouden met beide soorten door ze weg te vangen en elders in het gebied uit te zetten. Het is daarom waarschijnlijk dat, naast de algemenere soorten, ook bittervoorn en kleine modderkruiper nog aanwezig zijn in het projectgebied. Als gevolg van het verdwijnen van een deel van het open agrarische gebied zullen hun aantallen echter kleiner zijn.

5 AANVULLEND ONDERZOEK

De gegevens uit 2004 zijn echter niet volledig. Door het bouw- en woonrijp maken en het inrichten van opslagdepots is de kans groot dat de rugstreeppad het projectgebied gekoloniseerd heeft. Ten aanzien van vleermuizen is het te slopen asielzoekerscentrum (AZC) potentieel geschikt als verblijfplaats. Om de verlenging van de ontheffing volledig te kunnen onderbouwen is aanvullend onderzoek naar de huidige verspreiding van de rugstreeppad en het terreingebruik van vleermuizen nodig. Dit aanvullende onderzoek is in de zomer van 2009 uitgevoerd.

Het aanvullend onderzoek is hoofdzakelijk gericht op het voorkomen van vleermuizen en de huidige verspreiding van de rugstreeppad, maar tijdens de veldbezoeken zijn andere aanwezige beschermde soorten ook genoteerd.

5.1 Vleermuizen

Het onderzoek is uitgevoerd volgens het vleermuisprotocol van het Netwerk Groene Bureaus. Het protocol is als de geldende standaard voor vleermuisonderzoek, geaccepteerd en goedgekeurd door de Gegevensautoriteit Natuur en Zoogdiervereniging VZZ. De nadruk van het vleermuisen onderzoek lag bij het te slopen AZC om aan te tonen dat er wel of geen verblijfplaatsen aanwezig zijn in de gebouwen. Gedurende het onderzoek zijn in de periode juni – augustus vier volledige onderzoeksronden uitgevoerd. Twee in de avond, van zonsondergang tot 3 uur na zonsondergang, en twee in de ochtend, van 3 uur voor zonsopgang tot zonsopgang. Tijdens de onderzoeksronden wordt met behulp van een batdetector, Pettersson type D240X, de aanwezige vleermuizen geïnventariseerd. Van de vleermuizen is de soort, aantal, het gedrag en indien aan de orde de vliegrichting genoteerd. Van moeilijk herkenbare soorten, de myotis-soorten, wordt een geluids-opname gemaakt en later op kantoor geanalyseerd om de soort vast te stellen. De waarnemingen worden op kaart ingetekend en geanalyseerd. De analyse bestaat uit het vaststellen van de functie van het AZC. De functie is af te leiden uit het gedrag van de waargenomen vleermuizen.

In totaal zijn 5 onderzoeksronden uitgevoerd, waarvan 3 in de avond en 2 in de ochtend. Een van de avondronden is voortijdig afgebroken vanwege de weersomstandigheden. Vleermuizen vliegen niet uit bij teveel wind, te lage temperatuur en bij regen. In onderstaande tabel zijn de onderzoeksmomenten weergegeven. De waarnemingen zijn weergegeven op de kaart in bijlage 2.

Tabel 5.1: overzicht onderzoeksronden

onderzoeksronden Parijsch zuid		
datum	tijdstip	weersomstandigheden
2-6-2009	avond	11 °C, windstil, droog
12-6-2009	ochtend	7 °C, windstil, droog
20-7-2009	avond	afgebroken vanwege teveel regen
26-7-2009	avond	10 °C, windstil, droog
26-8-2009	ochtend	10 °C, matige wind, droog

5.2 Rugstreeppad

Om de verspreiding van de rugstreeppad in het projectgebied te onderzoeken zijn in de periode mei – augustus zes avondbezoeken gebracht. Een deel van deze onderzoekenronden zijn gecombineerd met het vleermuisen onderzoek. Het vinden van de rugstreeppad gaat het beste op geluid. De mannetjes

roepen vrij hard en zijn over grote afstanden goed te horen. Als koren van de rugstreeppad gehoord werden is de exacte locatie achterhaald en op kaart genoteerd.

5.3 Overige soorten

In april is overdag een veldbezoek aan het projectgebied gebracht. Tijdens dit onderzoek is gericht gezocht naar potentieel geschikte verblijfplaatsen van zwaarder beschermde soorten, tabel 2 en 3 van de Flora en faunawet. Het bezoek diende om te staven in welke mate de soorten uit bestaande bronnen en de natuurtoets uit 2005 nog te verwachten zijn in het projectgebied.

6 RESULTATEN VELDONDERZOEK

6.1 Vleermuizen

Tijdens alle onderzoeksronden in 2009 zijn enkele gewone dwergvleermuizen aangetroffen, foeragerend rond de bebouwing van het AZC en de populierenlaan. Een deel van de dieren gebruikt deze laan ook als vliegroute. Tijdens de ochtendronde van 12 juni zijn tussen twee woonblokken twee zwermende gewone dwergvleermuizen aangetroffen. Tijdens het zwermen werd herhaaldelijk de gevel van een van de woningen aangetikt. Na een kwartier verdwenen de dieren richting de Wethouder Schoutenweg. Vleermuizen vertonen dit zwermgedrag voor het invliegen van hun verblijfplaats en in het najaar tijdens de paartijd waarbij ze hun paarroep laten horen. Het aantikken van de gevel geeft aan dat er op die locatie een geschikte verblijfplaats is die op dat moment niet in gebruik is. Tijdens latere rondes, 26 augustus en 26 september, is dit zwermgedrag niet meer waargenomen en is ook de paarroep niet gehoord. Het gebouw herbergt dus geen kraam- of paar- of winterverblijf, maar vermoedelijk wel een losse zomerverblijfplaats.

De conclusie is, dat de populierenlaan fungeert als vliegroute tussen verblijfplaats en foerageergebied. Het AZC zelf fungeert hoofdzakelijk als foerageergebied en herbergt een verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis.

6.2 Rugstreeppad

Verspreid door het gebied zijn roepende mannetjes van de rugstreeppad gehoord. Deze zijn weergegeven op kaart in bijlage 3. Aan het begin van het seizoen, mei – juni, zijn in de sloot langs de recent aangelegde sportvelden in de noord-west hoek van het projectgebied 20 roepende mannetjes aangetroffen. Gedurende het onderzoek zijn op deze locatie steeds roepende mannetjes gehoord. Verspreid over het projectgebied liggen opslaglocaties van materiaal van de aannemer. Een van deze locaties is een opslag van betonnen platen. Hier zijn herhaaldelijk roepende mannetjes gehoord. Op het AZC zijn foeragerende rugstreeppadden aangetroffen.

Tijdens de onderzoeksronden zijn steeds roepende mannetjes gehoord in aantallen variërend van 30 tot 40 individuen, wat te vertalen is naar een populatie van ongeveer 60 tot 80 individuen. Voor de grootte van het projectgebied en de hoeveelheid geschikt biotoop is dit een omvangrijke populatie. De rugstreeppad komt dus verspreid door het hele gebied vooral voor op locaties die recent vergraven of als opslag in gebruik zijn.

6.3 Overige soorten

Tijdens een dagbezoek, eind maart, is bepaald in welke mate het projectgebied nog ruimte biedt aan de soorten die tijdens de natuurtoets van 2005 zijn aangetroffen of waarvan werd aangenomen dat deze aanwezig waren. Tijdens deze ronde is een aantal broedvogels aangetroffen die niet in de natuurtoets zijn vermeld, houtduif, oeverloper, kleine karekiet en winterkoning. Uit bestaande bronnen, waarneming.nl, blijkt dat aardaker zich gevestigd heeft in het projectgebied langs de Laan naar Parijsch.

In de natuurtoets van 2005 wordt gemeld dat tijdens de inventarisatie individuen van het groene kikkercomplex zijn aangetroffen. Het groene kikker complex bestaat uit de meerkikker, bastaardkikker en de poelkikker. De eerste twee soorten zijn vrij algemeen tot zeer algemeen voor Nederland en zijn beschermd middels tabel 1 van de Flora en faunawet. Echter de poelkikker is een zeldzame soort voor

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

Nederland en staat op de rode lijst als kwetsbaar, is beschermd middels de zwaarst beschermde categorie (tabel 3) van de Flora en faunawet en is een habitatrichtlijnsoort. De poelkikker heeft een voorkeur voor omvangrijke wateren die schoon, enigszins zuur en onbeschadigd zijn. De soort komt voornamelijk op hogere zandgronden en in uiterwaarden voor in zuid en oost Nederland. De wateren in het projectgebied voldoen niet aan de eisen die de poelkikker hieraan stelt. Ook zijn er tijdens geen van de veldbezoeken, nu en ten behoeve van de natuurtoets uit 2005, kooractiviteit of individuen van de soort waargenomen. We gaan er vanuit dat de poelkikker niet voorkomt in het projectgebied.

De nesten van een aantal broedvogelsoorten die in de natuurtoets van 2005 worden genoemd zijn jaar-rond beschermd. Dit zijn boerenzwaluw, buizerd, huismus, roek en sperwer. Tijdens het aanvullend onderzoek is gericht gezocht naar nesten van deze soorten, deze zijn niet aangetroffen.

6.4 Overzicht van de in het projectgebied aanwezige beschermde flora en fauna

Van de in tabel 3.1 opgenomen soorten mag, gezien het voorgaande, worden aangenomen of is met zekerheid vastgesteld dat zij binnen het projectgebied voorkomen. Nesten en koloniebomen van de vetgedrukte broedvogels zijn het jaarrond beschermd. Nesten van de overige broedvogels zijn alleen beschermd als ze in gebruik zijn.

Tabel 3.1: Aangetroffen en te verwachten beschermde en/of bedreigde flora en fauna

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Tabelnr. Flora- en faunawet	Vogel- Minaal- richtlijn	Rode lijst
vaatplanten				
<i>Lathyrus tuberosus</i>	aardaker	1		
<i>Caltha palustris</i>	gewone dotterbloem	1		
<i>Dipsacus fullonum</i>	grote kaardenbol	1		
<i>Butomus umbellatus</i>	zwanebloem	1		
Zoogdieren				
<i>Pipistrellus pipistrellus</i>	gewone dwergvleermuis	3	IV	
<i>Lepus europeus</i>	haas	1		
<i>Oryctolagus cuniculus</i>	konijn	1		
<i>Erinaceus europeus</i>	egel	1		
<i>Mustela erminea</i>	hermelijn	1		gevoelig
<i>Mustela putorius</i>	bunzing	1		
<i>Apodemus sylvaticus</i>	bosmuis	1		
<i>Vulpes vulpes</i>	vos	1		
<i>Capreolus capreolus</i>	ree	1		
<i>Micromys minutus</i>	dwergmuis	1		
<i>Clethrionomys glareolus</i>	rosse woelmuis	1		
<i>Pitymys subterraneus</i>	ondergrondse woelmuis	1		
<i>Sorex coronatus</i>	tweekleurige bosspitsmuis	1		
<i>Crocidura russula</i>	huisspitsmuis	1		
<i>Mustela nivalis</i>	wezel	1		gevoelig
<i>Talpa europea</i>	mol	1		
<i>Microtus arvalis</i>	veldmuis	1		
<i>Arvicola terrestris</i>	woelrat	1		
Broedvogels				

Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Tabelnr. Flora- en faunawet*	Vogel- /Habitat- richtlijn	Rode lijst
<i>Ardea cinerea</i>	blauwe reiger	3		
<i>Hirundo rustica</i>	boerenwaluw	3		gevoelig
<i>Buteo buteo</i>	buizerd	3		
<i>Pica pica</i>	ekster	3		
<i>Anthus pratensis</i>	graspieper	3		gevoelig
<i>Anser anser</i>	grauwe gans	3		
<i>Passer domesticus</i>	huismus	3		gevoelig
<i>Columba palumbus</i>	houtduif	3		
<i>Corvus monedula</i>	kauw	3		
<i>Vanellus vanellus</i>	kievit	3		
<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	kleine karekiet	3		
<i>Fulica atra</i>	meerkooit	3		
<i>Turdus merula</i>	merel	3		
<i>Actitis hypoleucos</i>	oeverloper	3		
<i>Corvus frugilegus</i>	roek	3		
<i>Erithacus rubecula</i>	roodborst	3		
<i>Haematopus ostralegus</i>	schalekster	3		
<i>Accipiter nisus</i>	sperwer	3		
<i>Sturnus vulgaris</i>	spreeuw	3		
<i>Phylloscopus collybita</i>	tijf tjaf	3		
<i>Falco tinnunculus</i>	torenvalk	3		
<i>Fringilla coelebs</i>	vink	3		
<i>Troglodytes troglodytes</i>	winterkoning	3		
<i>Anas platyrhynchos</i>	wilde eend	3		
<i>Corvus corone</i>	zwarte kraai	3		
Amfibieën				
<i>Bufo calamita</i>	rugstreeppad	3	IV	gevoelig
<i>Rana temporaria</i>	bruine kikker	1		
<i>Bufo bufo</i>	gewone pad	1		
<i>Rana esculenta synklepton</i>	groene kikker complex	1		
<i>Lissotriton vulgaris</i>	kleine watersalamander	1		
Vissen				
<i>Rhodeus sericeus</i>	bittervoorn	3	II	kwetsbaar
<i>Cobitis taenia</i>	kleine modderkruiper	2	II	
<i>Leucaspius delineatus</i>	vetje	-		kwetsbaar
Vlinders				
<i>Papilio machaon</i>	Koninginnenpage	-		gevoelig

(* tabel 1: algemene soorten, tabel 2: overige soorten en tabel 3: soorten bijlage IV HR/ bijlage 1 AMvB)

7 INGREEP EN WERKZAAMHEDEN

7.1 Nut en noodzaak van de ingreep

De noodzaak voor het realiseren van de uitbreidingswijk Parijsch-zuid ligt in de grote vraag naar woningen in Culemborg. Deze vraag bestaat uit de 'eigen' woningbehoefte en uit de taak om de verstedelijkingsopgave uit de regio op te vangen. De provincie Gelderland stelt dat het realiseren van een uitbreidingslocatie pas aan de orde is als alle mogelijke inbreidingslocaties zijn benut of niet tijdig in ontwikkeling genomen kunnen worden. De inbreidingslocaties bieden echter te weinig ruimte, zodat de gemeente Culemborg niet ontkomt aan het realiseren van een uitbreidingslocatie.

De werkzaamheden worden uitgevoerd met een dwingende reden van groot openbaar belang, in dit geval van sociale aard. Culemborg moet voorzien in de woningbehoefte van zowel de eigen gemeente als die in de regio om een tekort aan woningen te voorkomen.

7.2 Alternatievenafweging

In dit geval is er geen alternatief voor de locatie. De aangetroffen soorten zijn algemeen voor het buitengebied van Culemborg. De realisatie van 1700 woningen zorgt voor een grote ruimteclaim op het buitengebied ongeacht waar deze gerealiseerd wordt. De realisatie op een andere locatie levert niet minder schade op aan beschermde soorten in vergelijking met de huidige locatie. Zowel in ontwerp en locatie zijn er dus geen minder schadelijke alternatieven.

Ondanks de wijziging in het ontwerp blijft de hoeveelheid water ongewijzigd, het wordt alleen anders gesitueerd. Een positieve wijziging ten opzichte van het vorige ontwerp is dat de visvijver met bijbehorende bomensingel nu in het plan geïntegreerd zijn, terwijl in het eerdere ontwerp de bomensingel verwijderd zou worden. Het sparen van deze combinatie, vijver en houtsingel, spaart broedbiotoop voor struweelvogels, foerageergebied voor vleermuizen en overwintergebied voor amfibieën. Ook de variatie in brede en smalle watergangen blijft aanwezig. In het nieuwe ontwerp blijven de robuuste groensingels en bomenlanen een belangrijk onderdeel.

8 EFFECTBESCHRIJVING

De effecten als gevolg van de realisatie van de nieuwbouw wijk zijn ingrijpend, maar niet geheel negatief. De effecten zoals die beschreven zijn in de eerder uitgevoerde natuurtoets blijven aanwezig. Omdat er tijdens het aanvullend onderzoek nieuwe soorten zijn aangetroffen wordt in dit hoofdstuk voor deze soorten de effecten bepaald.

8.1 Vaatplanten

De Laan naar Parijsch wordt bij de nieuwbouw aangepast van een gewone weg naar een weg waarvan de rijbaan voor beide richtingen wordt gescheiden door een middenberm. Naast de weg wordt een ventweg aangelegd. Er ontstaan dus vier door middenbermen van elkaar gescheiden rijbanen. In de middenbermen worden bomenrijen aangeplant. De groeiplaats van de aardaker verdwijnt door het vergraven van de berm en door beschaduwning van de bomen. De soort verdwijnt uit het projectgebied als gevolg van de werkzaamheden. Wel bestaat de mogelijkheid dat de soort zich vanuit de omgeving hervestigt.

8.2 Zoogdieren

De gewone dwergvleermuis verliest een verblijfplaats als gevolg van de sloop van het AZC. De verblijfplaats heeft echter geen functie als kraam- of paarverblijf en is daarmee van weinig belang voor de soort. Het verdwijnen van de verblijfplaats heeft geen effect op de gunstige staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis in Culemborg. Wel dient het verlies van de verblijfplaats gecompenseerd te worden in de nieuwbouw. Hiervoor wordt in het volgende hoofdstuk een suggestie gedaan. De kap van de populierenrij resulteert in het doorbreken van een vliegroute. De vliegroute wordt frequent gebruikt en is daarmee van belang voor de populatie gewone dwergvleermuizen in gemeente Culemborg. In de nieuwe inrichting worden veel nieuwe bomenrijen aangeplant waardoor dit verlies ruimschoots gecompenseerd wordt.

De huidige waarde van het AZC als foerageergebied is laag, tijdens de ronden zijn steeds maar enkele foeragerende individuen waargenomen. De rest van het projectgebied bestaat uit zeer open terrein en is als foerageergebied niet interessant voor de gewone dwergvleermuis. De gewone dwergvleermuis is een typische soort van bebouwde gebieden en jaagt langs bomenrijen, bosje, gevels en boven oevers en waterpartijen. De verandering van kaal open gebied naar bebouwd gebied met bomenlanen, bosjes, waterpartijen en natuurvriendelijke oevers levert een forse toename van geschikt foerageergebied op. De voorgenomen ingreep heeft geen negatieve effecten op de gunstige staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis, eerder positieve effecten als de maatregelen in paragraaf 9.2 worden nageleefd.

8.3 Vogels

De aanwezige vogels zullen voor het grootste deel ook in de nieuwe inrichting hun plek kunnen vinden. De aanplant van bomenlanen, openbaar groen, waterpartijen en natuurvriendelijke oevers voorziet in foerageergebied en broedgelegenheid. Voor een aantal soorten zal dit niet het geval zijn: buizerd, sperwer, torenvalk, kievit en graspieper verliezen foerageergebied maar er is in de directe omgeving meer dan voldoende alternatief aanwezig voor deze soorten. Voor de broedvogels die afhankelijk zijn van menselijke bebouwing, zoals de huismus, kunnen er positieve effecten optreden maar dat is sterk

afhankelijk van de constructie van de nieuwbouw. In het volgende hoofdstuk worden hiertoe enkele suggesties gedaan.

8.4 Amfibieën

Het voorkomen van de rugstreeppad is gekoppeld aan de bouwactiviteiten en de terreininrichting. Nieuw gegraven sloten zullen de eerste paar jaar voldoen als voortplantingslocatie omdat de plantengroei zich nog moet ontwikkelen. Ook de tijdelijke opslagdepots die voorzien in schuilmogelijkheden gedurende de dag en voor de overwintering zullen verdwijnen. In de nieuwe inrichting worden vooral grotere waterpartijen en bredere watergangen aangelegd, er zal dus weinig geschikt voortplantingswater aanwezig zijn. De rugstreeppad is aangetroffen in nieuw gegraven sloten en niet in de bestaande sloten in het gebied. Het dempen van bestaande watergangen resulteert dan ook niet in het verdwijnen van voortplantingswater.

Er is voor de soort een negatief effect te verwachten, in de zin van het verdwijnen van vaste rust- en verblijfplaatsen door het opruimen van de tijdelijke opslagdepots. Als er tijdens de bouwwerkzaamheden, en met name het opruimen van opslagdepots, rekening wordt gehouden met de rugstreeppad door de maatregelen in hoofdstuk 9 na te leven blijft de schade aan de soort tot een minimum beperkt. Het is echter onoverkomelijk dat een enkel individu van de rugstreeppad beschadigd zal raken door de werkzaamheden, maar dit heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van de soort.

9 MITIGERENDE EN COMPENSERENDE MAATREGELEN

Om de tijdelijke (tijdens de werkzaamheden) en permanente (als gevolg van de nieuwe situatie) negatieve effecten tot een minimum te beperken, worden mitigerende en compenserende maatregelen genomen. Deze worden in dit hoofdstuk beschreven.

9.1 Algemeen / uitvoering

In het algemeen wordt er rekening gehouden met de seizoensactiviteit van de aanwezige soorten.

- Watergangen worden gedempt buiten voortplantings- en overwinterperiode van vissen en amfibieën. Globaal gezien kan dit in augustus – oktober en als de temperatuur dat toelaat november en december.
- Het maaiveld wordt alleen vergraven of voorbelast als er geen broedende vogels aanwezig zijn. Globaal gezien kan dit in de periode augustus – april, maar er kunnen ook maatregelen genomen worden om broedgevallen te voorkomen zodat het gehele jaar gewerkt kan worden.

9.2 Soortgerichte maatregelen

Aardaker

Voor de aardaker geldt een algemene vrijstelling van de Flora en faunawet, zolang de zorgplicht wordt nageleefd. Echter de aardaker is een typerende soort voor uiterwaarden van de rivieren, en is dus een van de karakteristieke soorten voor het type landschap dat Culemborg omringt. Het is ook een soort die zich laat verplanten en is dus relatief eenvoudig te behouden is voor het projectgebied. Om dit te realiseren moeten in de zomer, wanneer exemplaren makkelijk te vinden zijn, de groeiplaatsen gemarkeerd worden. In het najaar wordt dan de bovenste 30 cm van de groeiplaats verwijderd en verplaatst naar een locatie(s) waar geen werkzaamheden meer plaats vinden. Deze locatie(s) moet in de zon liggen en bij toekomstig beheer maximaal twee maal per jaar, een keer in mei/juni en een keer in augustus, gemaaid worden.

Gewone dwergvleermuis

Om schade aan de gewone dwergvleermuis zoveel mogelijk te voorkomen worden de volgende maatregelen genomen.

- Het AZC wordt gesloopt in de periode september – oktober, dus tussen winterrust en voortplanting.
- Een week voor de sloop worden gebouwen ongeschikt gemaakt voor vleermuizen door delen van de dakbedekking te verwijderen, gaten in de spouw te maken en aftimmering deels te verwijderen. Op deze manier ontstaat er tocht en verhuizen de vleermuizen uit eigen beweging.

Het verlies van een vaste rust- en verblijfplaats moet gecompenseerd worden. Deze compensatie dient uitgevoerd te worden voordat de bestaande verblijfplaats wordt verwijderd. Bij nieuwbouw van huizen en andere gebouwen kan hier vrij eenvoudig in worden voorzien. Hieronder wordt een aantal opties aangeboden waarbij de eerste de voorkeur heeft en de laatste kwalitatief de minste oplossing is.

- *Toegankelijk maken/houden van de spouwmuur* - Over het algemeen genomen worden nieuwbouwhuizen tijdens de bouw geïsoleerd. Meestal wordt begonnen met het optrekken van de binnenmuren. Tegen de binnenmuur wordt dan vervolgens de isolatie aangebracht. Na het aanbrengen van de isolatie wordt de buitenmuur opgemetseld. Vanwege wet- en regelgeving (bouwbesluit) zijn hier echter eisen aan verbonden. Zo mag de binnenruimte (binnenshuis) niet in

open verbinding staan met de buitenruimte, mag de buitenmuur geen contact maken met de binnenmuur en dus ook niet met de isolatie en moet de "loze" ruimte tussen buiten- en binnenmuur, de spouw, kunnen luchten. Juist deze spouw vormt een uitermate geschikte verblijfplaats voor vleermuizen, mits deze toegankelijk is. Het toegankelijk maken kan door in het metselwerk een aantal stootvoegen open te laten. De open stootvoeg moet een breedte van 1,5 à 2 cm hebben op minimaal 3,5 m hoogte van de grond zitten en niet verlicht worden door bijv. straatlantaarns. Bij voorkeur worden deze open stootvoegen per vier en dicht op elkaar aangebracht, ze zijn dan makkelijker te vinden. Het beste is een ouderwets gemetseld ventilatierooster van vier verticaal ingemetselde stenen. Als invliegopening kan ook een inmetzelsteen die verbonden is met de spouw gebruikt worden. De dikte van de spouw moet tussen de 3 en 5 cm liggen. Bij een gemetselde muur is de binnenzijde van de muur ruw genoeg om als hanggelegenheid te dienen. Deze optie heeft de voorkeur omdat het verblijf in feite onderdeel is van het gebouw waardoor het geen extra aandacht trekt en ongevoelig is voor vandalisme. De gebruikers van het gebouw zullen geen hinder ondervinden van de vleermuizen en hebben niet door dat er vleermuizen in de spouw verblijven.

- *Gevelbetimmering* - Aftimmering zoals bijvoorbeeld daklijsten en boeiborden bieden ruimte aan vleermuizen als deze ongeveer 2 cm van de muur wordt gemonteerd. Vleermuizen kunnen in de ontstane kier wegkruipen.
- *Kasten en inmetzelstenen* - Vleermuiskasten zijn in verschillende vormen en maten te koop. De meeste kasten worden aan de gevel bevestigd, maar er zijn ook kasten die ingemetseld kunnen worden, de inmetzelstenen. Bij de inmetzelstenen zijn er mogelijkheden om meerdere stenen onderling te koppelen waardoor de ruimte groter wordt. Ook zijn varianten te verkrijgen waarbij meerdere houtbetonkokers die onderling met elkaar in verbinding staan in de spouw ingemetseld worden. Echter het gebruik van dergelijke oplossingen door vleermuizen is in Nederland nog niet goed bekend, maar ervaringen uit het buitenland leren dat de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis en in enkele gevallen de gewone grootoorvleermuis gebruik maken van dergelijke oplossingen. De kasten en inmetzelstenen worden dan gebruikt als zomer- of paarverblijf en niet als winter- of kraamverblijf. Ze bieden, in vergelijking met een bereikbare spouwmuur, ook maar ruimte aan een zeer beperkt aantal dieren. Het gebruik van kasten en inmetzelstenen heeft dus een aantal nadelen. Daarnaast hebben aan de buitengevel opgehangen kasten nog een nadeel ze zijn gemakkelijk te verwijderen. Worden ze bijvoorbeeld op een toekomstige koopwoning geplaatst dan bestaat het risico dat de toekomstige eigenaar de kasten verwijderd. Ingemetselde stenen hebben dan ook de voorkeur.

Vleermuizen zijn gevoelig voor verstoring door licht, bij de situering van de compensatiemaatregelen dient hier rekening mee te worden gehouden. Het is aan te bevelen om bij het ontwerpen van de maatregelen een ter zake kundige op het gebied van vleermuizen te betrekken.

Rugstreeppad

Om schade aan de rugstreeppad te voorkomen worden de volgende maatregelen in acht genomen.

- Depots met bouw materiaal dat langere periode niet gebruikt is worden buiten de winterperiode en onder begeleiding van een ter zake kundige voorzichtig opgeruimd.
- Bouwpercelen die grenzen aan voortplantingslocaties worden tijdelijk afgezet om te voorkomen dat de rugstreeppadden het gebied koloniseren.
- In het voorjaar worden voorbelaste locaties en bouwlocaties periodiek gecontroleerd op rugstreeppadden, deze worden verwijderd en op een geschikte locatie waar geen werkzaamheden meer worden uitgevoerd uitgezet.
- De vorming van tijdelijk ondiep water (grote regenplassen) wordt zoveel mogelijk vermeden of verholpen. Verholpen kan alleen als de tijdelijke wateren nog niet gebruikt worden door de rugstreeppad.

10 CONCLUSIES EN ONTHEFFINGSAANVRAAG

10.1 Conclusies

De natuurtoets uit 2005 (*de Bruijn en Scherpbier, 2005*) die ten grondslag ligt aan de huidige ontheffing is in zijn geheel bruikbaar en nog steeds van toepassing op het projectgebied. Er is geen reden om aan te nemen dat de soorten die in de toets genoemd worden niet meer voorkomen in het projectgebied. De natuurtoets geeft echter geen inzicht in het voorkomen van vleermuizen. Anno 2009 is er het een en ander veranderd. De Flora en faunawet is gewijzigd, maar ook het ontwerp van de nieuwbouw is gewijzigd en de nieuwbouw is deels gerealiseerd. Ook kunnen er soorten zich gevestigd hebben in het projectgebied, die in 2005 niet aanwezig waren. De natuurtoets moet dus op een aantal punten aangevuld worden.

Het onderzoek ter aanvulling en controle van de natuurtoets uit 2005 is in de zomer van 2009 uitgevoerd. Tijdens een eerste veldbezoek bleek dat de natuurtoets geen actueel en volledig beeld geeft over het voorkomen van vleermuizen en de rugstreepd, terwijl deze wel te verwachten zijn. Er is daarom aanvullend onderzoek uitgevoerd om een volledig beeld te verkrijgen. Voor dit onderzoek is een aantal veldbezoeken gebracht in de periode april – september, onder andere in de avond, nacht en zeer vroege ochtend. Uit het onderzoek bleek dat een aantal soorten in het projectgebied voorkomen die niet in de natuurtoets van 2005 zijn genoemd. Dit zijn aardaker, enkele broedvogels, de gewone dwergvleermuis en de rugstreepd. Voor deze soorten zijn de effecten van de ingreep bepaald. Hieruit blijkt dat vaste rust- en verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis en rugstreepd verwijderd worden. Hier is een ontheffing voor nodig. De verwachte schade voor de andere aanwezige soorten kan bijna geheel vermeden worden door de mitigerende maatregelen na te leven. Het is echter onoverkomelijk dat een enkel individu van de rugstreepd beschadigd zal raken door de werkzaamheden, maar dit heeft geen invloed op de gunstige staat van instandhouding van de soort.

De natuurtoets uit 2005 samen met de voor u liggende aanvulling zijn voldoende om een verlenging van de huidige ontheffing aan te vragen. Gelijktijdig met de verlenging wordt een aanvulling van de ontheffing gevraagd voor de soorten gewone dwergvleermuis en rugstreepd.

10.2 Aanvragen verlenging en aanvulling

De verlenging van de bestaande ontheffing met nummer FF/75C/2005/151 moet twee maanden voordat deze verloopt aangevraagd worden, dus voor 31 juli 2010. Naast de verlenging moet ook een aanvulling op de huidige ontheffing worden aangevraagd omdat er tabel 3-soorten aangetroffen zijn waarvoor negatieve effecten verwacht worden als gevolg van de werkzaamheden. Het gaat om de gewone dwergvleermuis en de rugstreepd, beide soorten zijn niet opgenomen in de huidige ontheffing. Voor het uitvoeren van de werkzaamheden is deze wel nodig voor de onderstaand artikel:

Artikel 11	Het beschadigen, vernielen en wegnemen van vaste rust- en verblijfplaatsen	Gewone dwergvleermuis – <i>Pipistrellus pipistrellus</i> Rugstreepd – <i>Bufo calamita</i>
------------	--	---

10.3 Procedure verlenging en aanvulling ontheffing

De aanvraag voor een verlenging moet twee maanden voor het verlopen van de huidige ontheffing ingediend worden bij Dienst regelingen onder duidelijke vermelding van het nummer van de huidige

ontheffing. Gelijktijdig moet het aanvraagformulier voor de aanvulling van de ontheffing samen met drie exemplaren van dit rapport (die als ecologische onderbouwing moet worden beschouwd) worden opgestuurd naar:

Dienst Regelingen

Team Vergunningen en
Ontheffingen Uitvoering
Postbus 19530
2500 CM Den Haag

De behandeling van een ontheffingsaanvraag verloopt volgens de procedure van de Algemene wet bestuursrecht. Dienst Regelingen, de instantie die de aanvraag beoordeelt, hanteert een wettelijke termijn van acht weken om tot een besluit te komen. Deze reactietermijn kan vier tot zes maanden worden verlengd als hiertoe aanleiding is. De praktijk wijst uit dat ten aanzien van ingediende ontheffingsaanvragen met de laatstgenoemde termijn rekening gehouden moet worden.

11 BRONNEN

Geraadpleegde literatuur:

- Meijden van der, R., *Heukel's, Flora van Nederland*, Rijksherbarium / Hortus Botanicus Rijksuniversiteit Leiden, Leiden 2005.
- Janssen, J.A.M., Schaminée, J.H.J., *Soorten van de Habitatrichtlijn, Europese natuur in Nederland*, KNNV Uitgeverij, Utrecht 2004.
- Stumpel, T., Strijbosch, H., *Veldgids amfibieën en reptielen*, KNNV Uitgeverij, Utrecht 2006.
- Bos, F. e.a., De Vlinderstichting 2006, *De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming*, Nederlandse Fauna 7, Leiden 2006.
- Veling, K., Smit, J., Siebering, V., *Bosrandbeheer voor vlinders en andere ongewervelden*, KNNV Uitgeverij Utrecht, De Vlinderstichting Wageningen, EIS Nederland Leiden, 2004.
- Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, *De Nederlandse Libellen (Odonata)*, Nederlandse Fauna 4, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden 2002.
- Lange, R., e.a., *Zoogdieren van West-Europa*, Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming i.s.m. Natuurmonumenten, Stichting Uitgeverij KNNV, Utrecht 2003.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland, *Atlas van de Nederlandse broedvogels 1998-2000*, Nederlandse Fauna 5, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland, Leiden 2002.
- Provincie Noord-Brabant, *Broedvogels van Midden- en Oost-Brabant*, 's Hertogenbosch 1997
- Emmerik van, W.A.M, Nie de, H.W., *De zoetwatervissen van Nederland, Ecologisch bekeken*, Vereniging Sportvisserij Nederland, Bilthoven 2006.

Geraadpleegde internetpagina's:

- www.minInv.nl
- www.natuurloket.nl
- www.waarneming.nl
- www.vleermuis.net
- www.ravon.nl

BIJLAGE 1: NATUURWETGEVING

In Nederland zijn ten aanzien van natuurwetgeving twee wetten en twee richtlijnen van toepassing:
 Natuurbeschermingswet

- Flora- en faunawet
- Vogelrichtlijn
- Habitatrichtlijn.

De Natuurbeschermingswet en de Europese Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn beschermen gebieden die in het kader hiervan zijn aangewezen. De Flora- en faunawet is meer soortgericht en geldt daar waar beschermde soorten voorkomen.

Vogelrichtlijn

De Vogelrichtlijn is een Europese richtlijn die in 1979 is vastgesteld en is gericht op de bescherming van vogelsoorten binnen de Europese Unie (EU). De richtlijn verplicht de lidstaten tot de instandhouding van de in het wild levende vogelsoorten op hun grondgebied en heeft betrekking op de bescherming van vogels, hun eieren, nesten en leefgebieden.

De richtlijn draagt tevens zorg voor de extra bescherming van broed- en trekvogels die:

- met uitsterven worden bedreigd;
- gevoelig zijn voor veranderingen in de leefomgeving;
- als bijzonder zeldzaam beschouwd worden;
- bescherming nodig hebben vanwege de eisen die ze aan hun habitat stellen.

Voor de vogels die genoemd zijn op de lijst van kwalificerende soorten heeft de minister Speciale Beschermingszones (SBZ's) aangemeld en deze zijn als zodanig aangewezen door de EU. In deze gebieden en daar buiten mogen geen handelingen worden verricht die een negatief effect hebben op de voorkomende beschermde vogels (o.a. omtrent het doden, vangen of verstoren). Voor de aangewezen Vogelrichtlijngebieden geldt ook het beschermingsregime van de Habitatrichtlijn en het daarmee samenhangende toetsings- en afwegingskader, zoals in artikel 6 van de Habitatrichtlijn is opgenomen.

Habitatrichtlijn

De Europese Habitatrichtlijn is complementair aan de Vogelrichtlijn en richt zich op de bescherming van bijzondere planten- en diersoorten (uitgezonderd vogels) en hun leefgebieden.

De in de Habitatrichtlijn genoemde maatregelen zijn gericht op:
 het behoud van natuurlijke habitat en ecosystemen;

- de bescherming van leefgebieden van bepaalde dieren en planten.

Met de richtlijn wordt getracht een Europees ecologisch netwerk tot stand te brengen (Natura 2000), zodat migratie van planten- en diersoorten binnen de EU mogelijk wordt gemaakt.

Zowel voor soorten als natuurlijke habitat kunnen door de lidstaten SBZ's aangemeld worden (gebieden van communautair belang). Deze moeten door de Europese Commissie worden goedgekeurd.

Activiteiten die de soorten en habitat binnen een SBZ aantasten zijn verboden.

Tevens moeten de milieueffecten van deze activiteiten worden beoordeeld. Wanneer een activiteit van groot openbaar belang (activiteit i.v.m. menselijke gezondheid, de openbare veiligheid of verbetering van het milieu) is, kan in sommige gevallen ontheffing worden verleend. Wel moeten dan respectievelijk mitigerende en/of compenserende maatregelen worden genomen.

In bijlage I van de Habitatrichtlijn wordt de beschermde habitat genoemd. In bijlage II zijn de planten- en diersoorten genoemd, waarvan de habitat beschermd moet worden om deze soorten in stand te houden. Een aantal van deze soorten heeft een prioritaire status, wat inhoudt dat niet alleen de soort, maar ook de leefomgeving hiervan als beschermd beschouwd moet worden.

In bijlage IV worden de soorten genoemd die strikte bescherming genieten. Het is verboden deze soorten te doden, te vangen, te verontrusten of hun habitat aan te tasten. Dit geldt niet alleen binnen de SBZ's, maar ook daar buiten. Veel soorten uit bijlage IV zijn ook genoemd in bijlage II.

Natuurbeschermingswet

De Natuurbeschermingswet is een gebiedsbeschermingswet, waarin de aanwijzing van gebieden als 'Beschermd natuurmonument' is geregeld. In de beschermde gebieden zijn handelingen die schadelijk kunnen zijn voor het natuurschoon, de natuurwetenschappelijke betekenis of planten en dieren verboden zonder vergunning.

In 1998 is de Natuurbeschermingswet herzien. Sindsdien is het voor de minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV) mogelijk beschermde landschapsgezichten aan te wijzen, alsmede gebieden die wegens internationale verplichtingen beschermd moeten worden (SBZ's). Daarnaast heeft het Rijk een aantal beschermingstaken gedelegeerd aan de provincies (o.a. verlenen van vergunningen).

In 2005 is de Natuurbeschermingswet gewijzigd. Het doel van deze wijziging is de gebiedsbeschermingscomponent van de Vogel- en Habitatrichtlijn beter te verankeren in de Nederlandse natuurwetgeving.

De nieuwe Natuurbeschermingswet bestaat uit drie onderdelen:

- aanwijzing van vogel- en habitatrichtlijngebieden (artikel 10a);
- beheer van deze gebieden (artikel 19a, 19b en 19c);
- toetsen van plannen, projecten en andere handelingen in of nabij deze gebieden (artikel 19d, 19e, 19f, 19g en 19h).

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet is gericht op de bescherming van in het wild levende planten- en diersoorten en is sinds 1 april 2002 in werking. Het is een raamwet hetgeen inhoudt dat alleen de hoofdlijnen zijn opgenomen. De uitwerking van deze hoofdlijnen is geregeld in aparte besluiten en regelingen.

De Flora- en faunawet is ontstaan uit een aantal Nederlandse soortbeschermingswetten (Vogelwet 1936, Wet Bedreigde Uitheemse Dier- en Plantensoorten, Jachtwet, Nuttige dierenwet 1914 en hoofdstuk V van de Natuurbeschermingswet) en de soortbeschermingscomponent uit de Europese Habitatrichtlijn en de Vogelrichtlijn. Deze Europese soortbescherming heeft met de Flora- en faunawet een Nederlandse vertaling gekregen en vervangt deze. Ook de Nederlandse soortbeschermingswetten zijn vanaf de inwerkingtreding vervangen door de Flora- en faunawet.

Hoofdstuk II (artikel 3, eerste en tweede lid, en artikel 4, eerste, tweede en derde lid) van deze wet bevat bepalingen aangaande de aanwijzing van beschermde planten- en diersoorten. De aanwijzing op nationale gronden heeft plaatsgevonden bij Algemene Maatregel van Bestuur (Staatsblad 523 28 november 2000, Staatscourant 13 maart 2002). Internationaal gezien zijn bij ministeriële regeling de soorten overgenomen uit bijlage IV van de Habitatrichtlijn en bijlage 1 van de Vogelrichtlijn.

Uitgangspunt in de Flora- en faunawet is het “nee-tenzij”-beginsel. Beschermen staat voorop, ingrijpen is bij uitzondering mogelijk. Het beschermen van soorten wordt door de wet op twee manieren mogelijk gemaakt:

1) *Het verbieden van een aantal handelingen die is voor beschermde planten of dieren.*

Op basis van artikel 8 is het verboden om beschermde planten te vernielen, te beschadigen, te onwortelen of op enigerlei wijze van hun groeiplaats te verwijderen. De artikelen 9 tot en met 12 zijn gericht op het beschermen van diersoorten. Hierin staat beschreven dat het verboden is beschermde dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen (art. 9), opzettelijk te verontrusten (art. 10), nesten, hollen, andere voortplantings- of vaste rust- en verblijfplaatsen te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren (art. 11) en eieren van beschermde dieren te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen (art 12).

2) *Het aanwijzen van kleine terreinen of objecten als beschermde leefomgeving.*

Hoofdstuk IV bepaalt dat Gedeputeerde Staten de mogelijkheid hebben om plaatsen die van grote betekenis zijn voor een beschermde planten- of diersoort aan te wijzen als beschermde leefomgeving.

Op basis van artikel 75 van de Flora- en faunawet kan ontheffing worden verleend voor handelingen die in strijd zijn met de verboden uit de wet. Per 23 februari 2005 is het een en ander veranderd ten aanzien van de ontheffingen voor de Flora- en faunawet. Aanleiding hiervoor is het Besluit houdende wijziging van een aantal algemene maatregelen van bestuur in verband met de wijziging van artikel 75 van de Flora- en faunawet en enkele andere aanwijzingen (AMvB artikel 75).

Met de komst van AMvB artikel 75 is niet meer altijd een ontheffing nodig voor het uitvoeren van werkzaamheden in de openbare ruimte. Dat scheelt het doorlopen van de tijdrovende ontheffingsprocedure. Voor regulier voorkomende werkzaamheden en ruimtelijke ontwikkelingen geldt nu een vrijstellingsregeling. Kort gezegd komt de regeling hierop neer:

Als uw werkzaamheden vallen onder reguliere werkzaamheden of ruimtelijke ontwikkeling, geldt in veel gevallen een vrijstelling. Er zijn twee soorten vrijstellingen:

- 1) een algemene vrijstelling (voor algemene soorten, deze zijn opgenomen in tabel 1);
- 2) een vrijstelling op voorwaarde dat u handelt conform een goedgekeurde gedragscode (voor zeldzame soorten, opgenomen in tabel 2, en alle vogels).

Bij de vrijstellingsregeling zijn twee criteria belangrijk: de zeldzaamheid van de aangetroffen soort en de ingrijpendheid van de werkzaamheden. Hoe zeldzamer de soort en hoe ingrijpender de activiteit, hoe strikter de regeling. Als uw werkzaamheden niet vallen onder reguliere werkzaamheden of ruimtelijke ontwikkeling en er is een reële kans van schade aan beschermde dieren of planten, dan moet vooraf een ontheffing worden aangevraagd.

Voor zeldzame soorten (deze zijn opgenomen in tabel 3) is ten aanzien van de genoemde werkzaamheden geen vrijstelling van toepassing en moet ook ontheffing worden aangevraagd.

Rode lijsten

Op Rode lijsten staan soorten die worden bedreigd in hun voortbestaan. In Nederland is inmiddels voor negen soortgroepen een Rode lijst gepubliceerd in de Staatscourant:

- vogels
- dagvlinders
- zoogdieren
- reptielen en amfibieën

- paddenstoelen
- libellen
- krekels en sprinkhanen
- korstmossen
- zoetwatervissen.

De Rode lijsten komen voort uit het Verdrag van Bern. Dit verdrag vraagt bijzondere aandacht voor soorten die met uitsterven worden bedreigd en kwetsbaar zijn. Rodelijstsoorten genieten geen wettelijke bescherming. Wel is in de Flora- en faunawet (artikel 7) wettelijk vastgelegd dat de overheid zich inzet voor de bescherming van deze soorten en onderzoek naar deze soorten bevordert. Provinciale en gemeentelijke overheden en terreinbeherende instanties worden geacht om rekening te houden met de Rode lijsten bij het uitvoeren van beheer en het formuleren van beleid.

RPS BCC B.V. Prins Mauritsstraat 17, 4141 JC Leerdam, Postbus 75, 4140 AB Leerdam
T 0345 - 63 96 96 F 0345 - 63 96 66 W www.rps.nl

CV Ontwikkelingsmaatschappij Parijsch
T.a.v. de heer P. van Uden
Postbus 136
4100 AC CULEMBORG

Leerdam, 23 november 2009
Ref. STS/2009/NC9030101/2214

Betreft: aanlevering definitief rapport aanvulling ontheffing Parijsch-Zuid

Geachte heer Van Uden,

Hierbij ontvangt u het definitieve rapport 'Onderbouwing verlenging en aanvulling ontheffing Parijsch-Zuid'. Het rapport wordt u in drievoud aangeboden.

Wij vertrouwen erop u hiermee van dienst te zijn.

Hoogachtend,
RPS BCC B.V.

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'ST' followed by a long horizontal stroke.

Sanne Tummers

Bijlagen: definitief rapport Onderbouwing verlenging en aanvulling ontheffing Parijsch-Zuid